

Instrukce k opravování

Milé kolegyně a kolegové,

V první řadě vám chceme poděkovat za spolupráci při realizaci letošního školního kola. Doufáme, že se vše obešlo bez větších technických a organizačních problémů a že se všichni soutěžící při jeho řešení bavili.

Prosíme vás nyní, abyste vypracovaná řešení opravili a obodovali. V tomto dokumentu najdete správná řešení jednotlivých úloh a pokyny k bodování. Podobně jako v minulých ročnících jsme volili úlohy, jejichž hodnocení by mělo být jasné a snadné. Ve všech úkolech jsou správné odpovědi označeny **tučně a červeně**. V případě jakýchkoli dotazů a nejistoty se na nás prosím obraťte, aby bylo výsledné hodnocení co nejjednodušší a nejobektivnější.

Pokud jste tak ještě neučinili, prosíme vás zároveň, abyste ve svém soutěžním profilu na našich webových stránkách nahráli sken Souhlasu se zpracováním osobních údajů podepsaný všemi soutěžícími. Následně budete moci vložit jednotlivé účastníky do databáze a vyplnit jejich bodové zisky z jednotlivých úloh. Náповědu pro jednotlivé kroky najdete přímo na stránkách, zároveň jsme připraveni vám odpovídat přes naši emailovou schránku info@lingol.cz. Prosíme vás, abyste tyto kroky učinili do 20. 12. 2019. Celkové výsledky následně zpracujeme a do 23. 12. 2019 zveřejníme informace o postupujících do regionálního kola.

Organizační tým ČLO

David Burda, Vojtěch Diatka, Sára Elichová, Eliška Freibergarová, Hana Gabrielová, Zuzana Gruberová, Haštal Hapka, Vojtěch Janda, Jiří Kozlík, Michal Láznička, Michala Lvová, Tereza Maláčová, Jan Mašek, Jan Petr, Michaela Svatošová

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

MATEMATICKO-FYZIKÁLNÍ
FAKULTA
Univerzita Karlova

1 Washo a mangarrayi (6 bodů)

Poznámka k řešení

V obou jazycích se množné číslo tvoří reduplikací (kopírováním) části slova.

V jazyce washo se reduplikuje souhláska a samohláska z druhé slabiky. Ze skupiny souhlásek uprostřed slova patří k druhé slabice pouze ta poslední, ostatní se proto nekopírují. Reduplikované hlásky se vkládají za první samohlásku.

V jazyce mangarrayi se reduplikovaná skupina hlásek skládá z první samohlásky a ze všech souhlásek nacházejících se mezi první a druhou samohláskou. Reduplikované hlásky se vkládají za první souhlásku.

Pro zájemce uvádíme také bez podrobného komentáře schématický zápis (V značí samohlásku, C souhlásku, C⁺ souhlásku či skupinu souhlásek):

	jednotné číslo	množné číslo
washo	$C_1V_1C_2^+V_2(C)$	$C_1V_1C_2V_2C_2^+V_2(C)$
mangarrayi	$C_1V_1C_2^+V_2\dots$	$C_1V_1C_2^+V_1C_2^+V_2\dots$

Úkol 1: Prostudujte zadané tvary jednotného a množného čísla v jazyce washo a doplňte do tabulky chybějící tvary.

Jednotné číslo	Množné číslo	Překlad
<i>daʔa</i>	<i>daʔaʔa</i>	bratr matky
<i>duweʔ</i>	<i>duweweʔ</i>	vyzkoušet
<i>šemug</i>	<i>šemumug</i>	bratrovo dítě
<i>saksag</i>	<i>sasaksag</i>	bratr otce otce
<i>nent'uš</i>	<i>net'unt'uš</i>	být starou ženou
<i>mokgo</i>	<i>mogokgo</i>	bota

Úkol 2: Nyní prostudujte tvary jednotného a množného čísla z jazyka *mangarrayi* a do tabulky opět doplňte chybějící tvary.

Jednotné číslo	Množné číslo	Překlad
<i>gabuji</i>	<i>gababuji</i>	stařec
<i>yirag</i>	<i>yirirag</i>	otec
<i>jimgan</i>	<i>jimgimgan</i>	mudrc
<i>wanɣij</i>	<i>wanɣanɣij</i>	dítě
<i>muygji</i>	<i>muygjuygji</i>	ten, který má psa

Bodování (platí pro Úkol 1 i 2): Za každou zcela správně vyplněnou buňku udělte jeden bod.

2 Mwangwego (14 bodů)

Poznámka k řešení

Písmo se čte zleva doprava. Každý „velký znak“ odpovídá jedné slabice, tvořené souhláskou z přehledu níže a samohláskou. Za souhlásku je zodpovědný základní tvar znaku, zatímco samohlásku určuje tvar zakončení v pravém dolním rohu. Souhláska může být dále modifikována dodatečnými diakritickými znaky.

Přehled souhlásek

b	U	k	ʔ	t	ʃ
ch	ɟ	l	ɸ	w	ɛ
d	ɛ	m	ɓ	žádná souhláska	ɥ
dz	f	n	ɥ		
g	ɖ	s	ɣ		

Přehled samohlásek a diakritických znaků

Pozn.: C je obecný znak pro samohlásky, které daný znak určeným způsobem modifikuje.

a		-h-	..C
e	—	m-	«C
i	ɹ	n-	C
o	ɹ	-w-	-C
u	ɹ	-y-	⏟C

Úkol 1: Slova (1) až (7) zapsaná v mwangwego napište latinkou.

- (1) chasowa
- (2) madyedwe
- (3) ndalama
- (4) nsabwe
- (5) osauka
- (6) thobwa
- (7) tikambe

Bodování: Za každý zcela správný přepis udělte 2 body. Udělal-li řešitel v přepise jedinou chybu (písmeno chybí, přebývá, nebo není správné), udělte za daný přepis 1 bod.

Úloha je převzata z III Українська інтернет-олімпіада з лінгвістики (III Ukrajinska internet-olimpiada z línhvistyky), autorkou úlohy je Таміла Краштан (Tamila Krašťan).

3 Zialo (18 bodů)

Poznámka k řešení

Privlastněný tvar se ze základního tvoří s využitím následujících pravidel:

- Pokud je první samohláska slova zadní (u, o, ɔ), změní se první souhláska na *w*. Pokud je první samohláska základní tvaru jiná (a, e, ε, i), změní se *p* na *v*, zatímco *g* a *k* se změní na *j*.
  - Ke konci slova se vždy připojuje přípona *-j*.
  - Na začátek slova se s výjimkou slov, která označují části těla, připojuje předpona *ne-*.
-

Úkol 1: Doplňte do tabulky chybějící tvary (1) až (12).

<u>Základní tvar</u>	<u>Přivlastněný tvar</u>	<u>Překlad</u>
pomugulu	newomuguluj	strom
koo	wooj	břicho
gaala	(1) nejaalaj	plevel
pejpe	nevejpej	kapka
gibi	jibij	koleno
pupu	newupuj	mravenec
goli	(2) wolij	ucho
(3) pekasi	nevekasij	motyka
kala	nejalaj	tráva
guje	(4) newujej	vlnovec (druh stromu)
kelekulo	nejelekuloj	sysel
kɔwɔ	wɔwɔj	chodidlo, noha
gize	nejizej	hora
pele	(5) nevelej	cesta
kaali	(6) nejaalij	had
ɔɔɔ	(7) newɔɔj	hlína
kovi	newovij	chrastí
gaazu	jaazuj	obličej, oko
palavala	nevalavalaj	špína
gele	nejelej	smích
pivi	(8) nevivij	dikobraz
geze	nejezej	bavlna
guba	(9) wubaj	hlava
keze	(10) nejzezej	obilí
kɔma	(11) wɔmaj	zadní část ramen
kuja	newujaj	tanec
gesa	(12) nejesaj	provaz

Bodování: Za každý tvar udělte až 1,5 bodu. Od 1,5 bodu za tvar odečítejte (případně až do nuly)

- 1 bod, pokud řešitel opomene přidat předponu *ne-* nebo ji naopak přidá na místo, kde být nemá,
- 1 bod, pokud je v jeho zápise špatně první souhláska kořene (tj. první souhláska slova, nebo první souhláska za předponou *ne-*); například pokud je řešitelovou odpovědí na (1) newaalaj,
- 0,5 bodu, pokud řešitel na konec slova nepřipsal *-j*.

Úloha je převzata z VI Київська відкрита олімпіада з лінгвістики (VI Kyjivska vidkryta olimpiada z lnhvistyky), autorkou úlohy je Таміла Краштан (Tamila Kraštan).

4 Baskičtina (21 bodů)

Poznámka k řešení

Pořadí slov ve větě je *podmět – nepřímý předmět – přímý předmět – významové sloveso – pomocné sloveso*.

Podmět je značen příponou *-k* a nepřímý předmět příponou *-ri* (u zájmen končících na *e* jen *-i*). Množné číslo (v této úloze jen u přímých předmětů) má příponu *-k*. Osobní zájmena jsou vypsána v tabulce 1.

Významové sloveso má vždy stejný tvar, mění se však podoba pomocného slovesa, které stojí za ním (tj. na konci věty). Pomocné sloveso vyjadřuje shodu s podmětem a nepřímým i přímým předmětem, jak je znázorněno v tabulce 2.

Tabulka 1: osobní zájmena

	jednotné číslo	množné číslo
1. osoba	ni	gu
2. osoba	zu	zue
3. osoba	---	haie

Tabulka 2: pomocné sloveso

	přímý předmět	nepřímý předmět	podmět		
di-	---	-t-	-t	1. osoba	jednotné číslo
		-zu-	-zu	2. osoba	
		-o-	---	3. osoba	
	-zki-	-gu-	-gu	1. osoba	množné číslo
		-zue-	-zue	2. osoba	
		-e-	-te	3. osoba	

Úkol 1: Přeložte věty (1) až (8) do češtiny. Pokud by odpověď měla obsahovat slovo „noviny“, uveďte v závorce, jestli se jedná o jeden kus, nebo o více kusů.

Úkol 2: Ve větách (4) až (8) chybí jedno slovo. Doplňte ho.

Baskicky

Česky

(1) *Haiek nebari giltzak eman dizkiote.*

(Oni) dali bratrovi klíče.

(2) *Mutilak zuei egunkaria ekarri dizue.*

Chlapec vám přinesl noviny (1 kus).

(3) *Haiek guri liburua oparitu digute.*

(Oni) nám věnovali knihu.

(4) *Zuk haiei gutunak bidali **dizkiezu.***

(Ty) jsi jim poslal dopisy.

(5) *Haiek zuri ogia ekarri **dizute.***

(Oni) ti přinesli chléb.

(6) *Aitonak niri loreak eman **dizkit.***

Dědeček mi dal květiny.

(7) *Nik mutilari egunkaria erosi **diot.***

(Já) jsem chlapci koupil noviny (1 kus).

(8) *Zuek guri liburua ekarri **diguzue.***

(Vy) jste nám přinesli knihu.

Bodování: Každou zcela správně přeloženou větu ohodnoťte 2 body (celkem tedy až 16 bodů za úkol 1).

Za překlad věty obsahující právě jednu chybu udělte 1 bod. Za chybu se považuje:

- Nesprávný kořen podstatného jména či slovesa
- Nesprávné číslo podmětu (jednotné vs. množné)
- Nesprávné číslo předmětu (také neuvedení „počtu kusů“ u novin)
- Nesprávné zájmeno

Za každé zcela správně doplněné slovo udělte 1 bod (celkem až 5 bodů za úkol 2).

Úloha je převzata z Заочный конкурс по решению лингвистических задач (Zaočnyj konkurs po rešeniju lingvističeskich zadač), autorkou úlohy je Н. В. Аралова (N. B. Aralova)

5 Kazaština (12 bodů)

Poznámka k řešení

Vysvětlení částí, z nichž se kazašské výrazy skládají, se nachází v pravém sloupci níže. Nepřeložené části slov značené (*) ukazují, že jejich překlad není pro vyřešení úlohy podstatný. Přípona *-şı* značí člověka, který se zabývá činností spojenou s daným kořenem, jak je naznačeno českým ekvivalentem *-ář*.

Ke správnému vyřešení může vést více cest. Klíčové je pozorování kořene *qızıl* a českých výrazů spojených s červenou barvou, které se v datech vyskytují vždy čtyřikrát. Dalším vodítkem jsou pak opakující se přípony v kazašských datech a koncepty v českých překladech (*bez, konatel*).

Úkol 1: Přiřadte k sobě odpovídající dvojice (zapište vedle levého sloupce písmena příslušící správným překladům).

(1) aq tüyirşik	(l) bílá krvinka	bílý + (*)
(2) aqwız	(k) bílkovina	bílý + (*)
(3) bağdarsız	(f) nemající vedení	vedení + bez
(4) bağdarşam	(m) semafor	vedení + lampa
(5) juldız	(c) hvězda	hvězda
(6) juldızşı	(e) astronom	hvězda + -ář
(7) jumisşı	(i) pracovník	práce + -ář
(8) qanatsız	(d) bezkrídly	křídlo + bez
(9) qızıl tüyirşik	(b) červená krvinka	červený + (*)
(10) qızıljuldız	(h) Mars	červený + hvězda
(11) qızılqanat	(a) perlín	červený + křídlo
(12) qızılşa	(g) červená řepa	červený + (*)
(13) şam	(j) lampa	lampa

Pro přehlednost uvádíme i samotné dvojice číslo-písmeno:

(1) (l)	(6) (e)	(11) (a)
(2) (k)	(7) (i)	(12) (g)
(3) (f)	(8) (d)	(13) (j)
(4) (m)	(9) (b)	
(5) (c)	(10) (h)	

Bodování: Pokud řešitel správně přiřadil alespoň čtyři překlady, udělte tolik bodů, kolik je počet správných přiřazení minus tři. V opačném případě udělte 0 bodů. Například za 7 správných přiřazení udělte 4 body, za dvě správná přiřazení 0 bodů.

Úkol 2: Přeložte (14) a (15) do kazaštiny.

(14) pěstitel červené řepy	qızılşaşı
(15) práce	jumis

Bodování: Za každý zcela správný překlad udělte bod.